

--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

MEGAOLIMPIADA
KONKURS BIOLOGICZNY
DLA KLAS III GIMNAZJUM

w roku szkolnym 2009/2010

INSTRUKCA

1. *Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 27 zadań.*
2. *Czytaj bardzo uważnie wszystkie teksty i zadania.*
3. *W zadaniach zamkniętych wybierz jedną lub więcej właściwych odpowiedzi i zakreśl je na załączonej oddzielnej karcie odpowiedzi znakiem X. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz nieodpowiednią literę otocz ją kółkiem, i zakreśl znakiem X poprawną literę.*
4. *Odpowiedzi w zadaniach otwartych wpisz w wyznaczone miejsca.*
5. *Gdy popełnisz błąd w zadaniach otwartych, przekreśl złą odpowiedź i obok napisz poprawną.*
6. *Do udzielania odpowiedzi używaj czarnego lub niebieskiego atramentu.*
7. *Nie używaj korektora*

Na rozwiązanie zadań masz 45 min.

Życzymy powodzenia !

Grupa B

1. Zaznacz przyczyny chorób cywilizacyjnych. (0–3)

- A. Niewłaściwy tryb życia.
- B. Złe odżywianie się.
- C. Używanie wspólnych przyborów toaletowych.
- D. Kontakt z chorą osobą.
- E. Zanieczyszczenie środowiska.

2. Uzupełnij zdania. (0–3)

Wykonywane regularnie podstawowe badania krwi stanowią działania pozwalające na utrzymanie organizmu w stanie, który określamy jako Chcąc zabezpieczyć się przed gripą, wykonujesz

3. W tabeli przedstawiono wyniki doświadczenia.

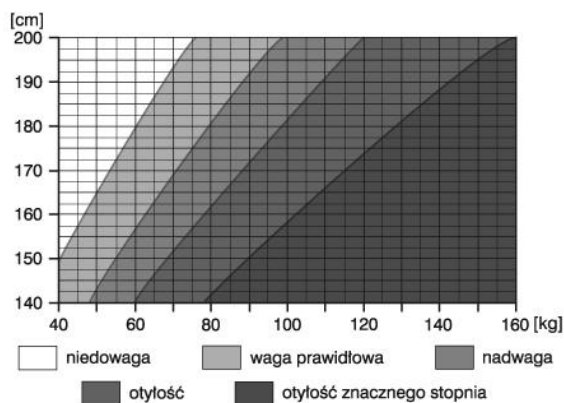
Mierzono w nim ilość krwi przepływającej przez narządy wewnętrzne badanych osób. Pomiarów dokonano podczas spoczynku oraz w czasie intensywnego wysiłku fizycznego. (0–1)

Obszar naczyniowy	Przepływ krwi podczas spoczynku [ml/min]	Przepływ krwi podczas maksymalnego wysiłku fizycznego [ml/min]
układ pokarmowy	400	300
nerkowy	1100	250
mózgowy	750	750
wieńcowy	250	1000
mięśnie szkieletowe	1200	22000
skóra	500	600

Do zamieszczonych w tabeli wyników doświadczenia dopasuj prawidłowo sformułowany problem badawczy.

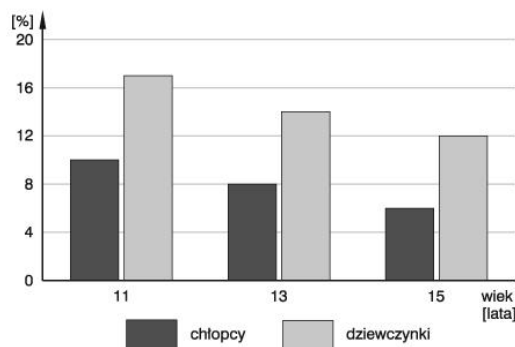
- A. Podczas wysiłku fizycznego zwiększa się przepływ krwi przez mięśnie i skórę.
- B. Czy podczas wysiłku fizycznego zmienia ulega rozmieszczenie krwi w organizmie?
- C. Jak aktywność fizyczna wpływa na ukrwienie narządów?
- D. Podczas wysiłku fizycznego zwiększa się przepływ krwi przez wątrobę i nerki.

4. Odczytaj z wykresu i wypisz wartości mas ciała wyznaczające niedowagę oraz nadwagę dorosłej osoby o wzroście 160 cm. (0–2)

5. Na wykresie przedstawiono odsetek dzieci i młodzieży z nadwagą lub otyłością (wyrażony w %) w wybranych grupach wiekowych.

Na podstawie danych z wykresu sformułuj odpowiedni wniosek, biorąc pod uwagę wiek badanych grup.

(0–1)

6. Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania. (0–1)

W leczeniu antybiotykami i innymi lekami należy przestrzegać dawki, godziny przyjmowania leków i czasu trwania kuracji, gdyż

- A. przedwczesne odstawienie leku może być przyczyną wysypki skórnej.
- B. przyjmowanie leku o dowolnych godzinach może znacznie obniżyć sprawność fizyczną i umysłową.
- C. czynniki chorobotwórcze, które w wyniku przedwcześnie zakończonej kuracji nie zostaną zniszczone, mogą ponownie wywołać tę samą chorobę.
- D. zbyt długie stosowanie leku uruchamia reakcje obronne w kontakcie z czynnikami dotychczas niegroźnymi dla człowieka.

7. W usuwaniu zbędnych produktów przemiany materii i energii uczestniczą. (0-1)

- a) płuca, serce, żołądek.
- b) skóra, nerki, żołądek
- c) skóra, jajniki, nerki.
- d) nerki, płuca, skóra

8. Funkcja mózdzku polega na

(0-1)

- a) przekazywaniu impulsów nerwowych między półkulami.
- b) kontrolowaniu napięcia mięśni.
- c) przekazywaniu informacji czuciowych.
- d) rozpoznawaniu dźwięków.

9. Zatokę biorą udział w

(0-1)

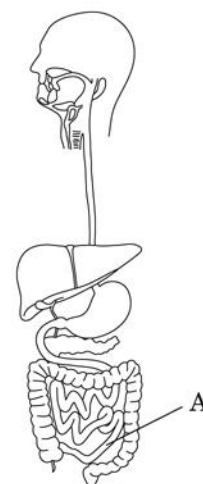
- a) ogrzewaniu i nawilżaniu powietrza wdychanego przez nos.
- b) oczyszczaniu powietrza wdychanego przez nos.
- c) magazynowaniu powietrza wdychanego przez usta.
- d) ochronie narządów głowy.

10. Napisz, jaką funkcję pełni narząd oznaczony na ilustracji literą „A”.

.....

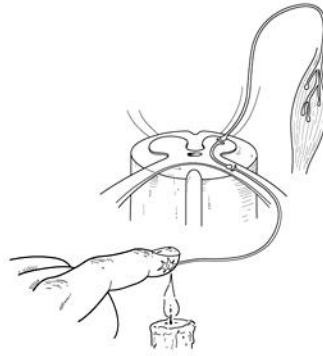
.....

.....

11. Ułóż drogę impulsu nerwowego po łuku odruchowym, wpisując cyfry od 1 do 5. Wskaż i podpisz na ilustracji receptor.

-neuron czuciowy
-rdzeń kręgowy
-neuron ruchowy
-receptor
-efektor

12. Uzupełnij schemat reakcji zachodzącej w komórkach.

13. Znaczenie gąbek w przyrodzie polega na (0–1)

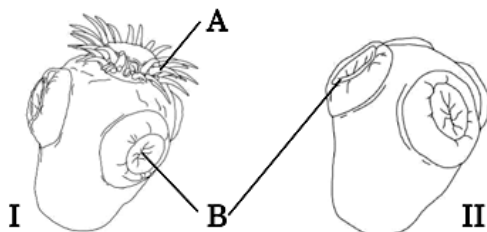
- A. oczyszczaniu wód ze szczątków organizmów.
- B. wytwarzaniu z ich szkieletów gąbek do mycia.
- C. produkowaniu przez te organizmy tlenu.
- D. pobieraniu tlenu z wody.

14. Do podanego rzędu ssaków dobierz odpowiednią nazwę zwierzęcia. (0–3)

A. gryzonie	1. jeż
B. torbacze	2. szympan
C. płetwonogie	3. koala
D. owadożerne	4. nornica
E. naczelne	5. mors
	6. dziobak

A. B. C. D. E.

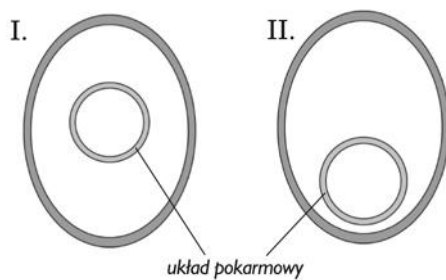
15. Podaj nazwy gatunkowe zwierząt, których fragmenty przedstawiono na schematach oraz podpisz ich części oznaczone literami. (0–3)

16. Na przekroju poprzecznym przez ciało bezkręgowca (I) i kręgowca (II) wrysuj i podpisz poniższe układy. (0–2)

A. nerwowy

B. krwionośny (serce lub naczynie pełniące jego funkcję)

17. Obok zdań zawierających prawdziwe informacje

wpisz literę P, a obok zawierających

fałszywe informacje – literę F. (0–2)

- Wszystkie ryby są jajorodne.
- Młode ryby to narybek.
- Niektóre gatunki ryb opiekują się potomstwem.
- Czas rozrodu ryb to tarło, a miejsce, w którym ten proces się odbywa to tarlisko.

18. Podkreśl zdanie, w którym błędnie opisano znaczenie ssaków. (0–1)

- A. Jako zwierzęta hodowlane dostarczają mięsa, jaj, piór i futer.
- B. Są obiektem eksperymentów medycznych i biologicznych.
- C. Zwalczają wiele gatunków szkodników.
- D. Wykorzystuje się je w programach terapeutycznych (dogoterapia, hipoterapia).

19. Ułóż we właściwej kolejności etapy rozmnażania się żaby, wpisując przy poszczególnych podpunktach cyfry od 2 do 6. (0–2)

kijanka ze skrzelami zewnętrznymi

skrzek

dorośle żaby

młoda żaba1....

kijanka z kończynami tylnymi i skrzelami wewnętrznymi.....

kijanka z kończynami tylnymi i przednimi oraz płucami.....

20. Wpisz funkcje podanych organelli komórkowych. (0–3)

a) Jądro komórkowe -

b) Chloroplast -

c) Rybosom -

21. Uzupełnij tabelę, wpisując znak „+”, jeśli organellum występuje w danej komórce lub znak „-”, gdy jego brak. (0–3)

	Komórka bakteryjna	Komórka zwierzęca
Wodniczka		
Mitochondrium		
Jądro komórkowe		
Ściana komórkowa		
Błona komórkowa		
Rybosomy		

22. Uporządkuj jednostki klasyfikacji biologicznej zwierząt od najniższej do najwyższej.(0–1)

*gatunek, królestwo, gromada, rząd,
rodzina, rodzaj, typ*

.....

23. Obok każdej nazwy organizmu wpisz nazwę królestwa, do którego należy. (0–2)

- Pies –
- Pantofelek –
- Koźlarz –
- Sosna –
- Drożdże –
- Róża –
- Gronkowiec –
- Ryś –
- Salmonella –
- Rak –
- Stokrotka –
- Borowik –

24. Poniżej opisano doświadczenie. Napisz, o czym zapomniała osoba, która je przeprowadzała. 0–1)

Paweł sprawdzał, jak sąsiedztwo pszenicy wpływa na wzrost jęczmienia. Posiał w doniczce po 10 nasion jęczmienia i pszenicy. Następnie obserwował wzrost roślin.

.....

25. Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania. (0–1)

Do chorób wirusowych zalicza się

- A. grypę, żółtaczkę, AIDS.
- B. anginę, różyczkę, odrę.
- C. gruźlicę, odrę, malarię.
- D. czerwonkę, anginę, grypę.

26. Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania. (0–1)

Mikoryza to

- A. współzycie grzyba i drzewa oparte na obustronnych korzyściach.
- B. współzycie zwierząt oparte na obustronnych korzyściach.
- C. pasożytnictwo.
- D. współzycie drzewa i zwierzęcia oparte na obustronnych korzyściach